

Zemljepisni in narodopisni obrazi.

Nabral Fr. Jaroslav.

60.

Rezidencije naše cesarske hiše.

(Konec.)

Druga rezidencija je Belvedere na Dunaju. Zidali so ta grad od 1693. do 1724. l. po načrtih Hildebrandovih. Gospodar mu je bil Evgen Savojski, in je tudi stanoval v njem do smrti. Ima dva oddelka, v dolnjem shranjujejo „ambraško zbirko“, in še druge starinske reči, v gorenjem ali v pravem gradu nahaja se galerija slik. Vrt je uravnan po francoskem ukusu, v spodnjem koncu so košati drevoredi, in v gorenjem lepe tratine, vodometi in cvetličnjaki. Galerija slik je bila ustanovljena 1777. l., ter ima vsega vkup 1500 izbranih komadov. Tu so zastopani mojsterski izdelki iz beneške šole, potem sta še Dürer in Rubens, in prav to daje osobito veljavo in ceno tej zbirki. V tem oziru je ne odkriluje nobena druga galerija. Poseben oddelek je odločen novejšim umotvorom.

Tretji cesarski grad je Schönbrunn blizo Dunaja. S prvega je bil lovski grad cesarja Matije. Sedanjo zgradbo je začel graditi cesar Leopold I. po načrtih Fischerja in Erlacha, dodelala jo je Marija Terezija 1750. leta. Napoleon I. je imel tu glavni stan 1805. l. in 1809. l., in 22. julija 1832. l. umrl mu je tu sin v oni isti sobi, v kateri je tudi on stanoval. Razsežni vrt je uravnan po francoskem ukusu osemnajstega stoletja. Za gradom je višina (237 m), s katere imaš krasen razgled na Dunaj. Tudi še marsikaj družega mičnega vidiš tu, na primer: veličastne vodomete, velikansk zverinjak, in botaniški vrt, ki je eden najbogatejših na svetu.

Četrty cesarski grad je Laxenburg ob Schwechati tudi blizo Dunaja. Sezidali so ga uže 1377. l., ali 1600. leta so vsega predelali. Znamenit je razsežni in krasni park, prav gotovo je eden najlepših angleških parkov, kar jih Evropa ima. Odprt je občinstvu dan na dan, kakor tudi Schönbrunnski. Ta ogromni park je razprostrt tudi čez sedemnajst malih otokov, ima velik ribnjak, lep vodopad, prijetne šumice in mastne travnike. Grad sam na sebi se ne odlikuje po stavbi svoji, pač pa nekatera druga zidanja jako zvišujejo lepoto okoličino. Na primer: Dianin tempelj, grob Rudolfa Habsburškega, švicarska majarija, vzlasti pa Franov grad, ki je v srednjeveškem ukusu sezidan, ter shranjuje v notranjih prostorih bogato zbirko starin in spomenikov iz srednjega veka. S stolpa imaš lep razgled na štajerske planine, in na litavske gore.

Peta rezidencija je „stolni grad“ v Budapešti. Zgradila ga je Marija Terezija. Ker je 1849. l. zelo pogorel, predelali so ga jako krasno. Sob ima 202; v prestolni dvorani odpira kralj ogerski državni zbor, in v neki sobi levega krila so shranjena kraljevska odličja ogerska: krona sv. Štefana, žezlo, državno jabolko, meč in plašč. Z grajskega vrta je lep razgled na Pešto.

Nekako 35 $\frac{1}{2}$ m od Budapešte ob železnici v Kašovo stoji kraljevski grad Gödöllö. Tu vzlasti rada stanujeta presvitli cesar in cesarica, kedar prihajata na Oggersko. Ta grad so Ogri poklonili na dar cesarju Franu Josipu I. ob kronanju kraljem ogerskim. Ne odlikuje se po lepi arhitektonski stavbi, pač pa po dražestni leži sredi prekrasnega parka in po velikem zverinjaku.

Sedma rezidencija je kraljevski grad v Pragi, ki ima 440 sob. Vagalni kamen temu razsežnemu poslopju je vložil Karol IV., zidal ga je dolgo Vladislav II., od 1484. do 1502. l., nadaljeval je Ferdinand I., in dozidala ga je Marija Terezija od 1757. do 1775. l. Jako zanimiva je 68 m dolga, 19 m široka in 13 m visoka dvorana Vladislavova. Tu so prisegali zvestobo kralju. Zanimiva je tudi kapela, pa nemška in španjska dvorana. Skozi okno stare deželne dvorane dal je 23. maja 1618. leta grof Thurn vreči Martinica in Slavata, kar je dalo prvi povod grozni tridesetletni vojski.

Prekrasna je slednjič tudi osma rezidencija, razsežni cesarski grad v Salzburgu.

Govor poslanca Šukljeja

27. aprila v državnem zboru.

(Dalje.)

Od l. 1873 do 1879 je bilo le jedenkrat koncem računa v blagajnicah 107 milijonov. Bil je l. 1878., kar se je gotovina pomnožila z nezaloženim posojilom. Najmanj je bilo v blagajnicah l. 1875, in sicer le 86 milijonov.

Primerjajte sedaj gotovino v blagajnicah. Leta 1880 je znesla 115 milijonov, 1881. l. 127, 1882. l. 147, 1883. l. 138, 1884. l. zopet 138 milijonov. Tudi 1885. l. znese 133,477.144 gold.

Če vse to skupaj primerjam, moram sklepati, da se kaže napredek pod sedanjo finančno upravo v primeri s prejšnjimi leti. Jaz mislim, gospôda moja, če se sploh katera frakcija v visoki zbornici ne more vladi prilizovati, gotovo je frakcija, ki sedi na klopéh Slovencev. (Tako je! na desnici.)

Povprašujte pri nas, kjer hočete, povsod bote slišali enake tožbe; v gospodarskih zadevah se zgodi pri nas toliko kakor nič, v narodnostnih zadevah pa smo, če se na Kranjsko ne oziramo, na Štajarskem, Koroškem in Primorskem morda še na slabem, kakor smo bili kedar koli poprej. (Tako je! na desnici.) Upam toraj, da mi ne bote očitali, da sem slepo naklonjen vladi. Toda le z objektivnega stališča moram opomniti, da sta letošnji proračun, kakor tudi vspeh prejšnjega leta sploh ugodnejša, kakor moramo pričakovati, če se oziramo na žalostni položaj, ki tlači našo državo.

V eni točki se strinjam z gospodom poslancem Hausnerjom, da je namreč treba storiti potrebne korake, vpletati reforme, da dosežemo enkrat ravnotežje naših financ. Vedno rastoči dolgovi države, katere moremo dokazati s številkami, delajo mi skrb. Če primerjamo dolgove avstrijske države v pričetku dualizma s sedanjimi in pri-